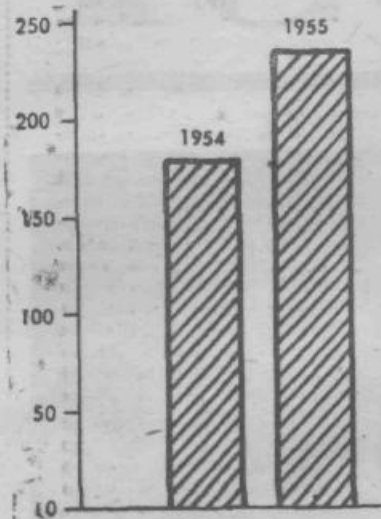

NAŠE GOSPODARSTVO

INVESTICIJE

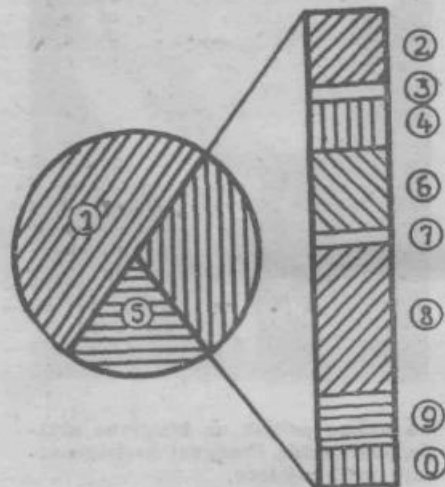
GIBANJE IN STRUKTURA INVESTICIJ

V milijardah dinarjev

KREDITIRANJE IN FINANSIRANJE INVESTICIJ (BRUTO), JANUAR — AVGUST

	v milijardah dinarjev			
	1954	v %	1955	v %
Skupaj	183	100	239	100
1. industrija in rudarstvo	97	53,2	120	50,1
2. kmetijstvo	6	3,4	11	4,8
3. gozdarstvo	1	0,3	2	1,0
4. gradbeništvo	9	4,8	8	3,1
5. promet	27	20,4	48	20,0
6. trgovina	7	4,0	12	5,2
7. obrt in domača obrt	1	0,8	2	0,9
8. stanovanjsko-komunalna dejavnost	13	6,9	21	8,9
9. kulturno-socialna dejavnost	4	2,2	3	3,2
10. dejavnost državnih organov in ostale	8	4,1	7	2,8

Številke v krožkih na grafikonu ustrezajo dejavnostim, ki so označene na zgornji tabeli s istimi številkami.

V ta pregled niso vnešeni regres v kmetijstvu in potrošek za investicije iz skladov za pospeševanje posameznih gospodarskih področij. Podatki se nanašajo na bruto investicije (skupaj s potroškom amortizacije).

Ob primerjanju potroška za investicije v prvih letošnjih osmih mesecih s istim lanskim obdobjem, je treba upoštevati, da so podatki navedeni v tekočih cenah, ki so v letu 1955 večje, kakor so bile cene v letu 1954. (Glej sestavek »Indeks cen najvažnejših proizvodov za investicije«, »Naša skupnost« št. 2 str. 4). Ker so investicije v primeri s istim lanskim razdobjem porastle za 30%, medtem ko porast cen najvažnejših proizvodov za investicije znaša v istem času znatno manj, lahko sklepamo, da je letos obseg investicij večji kakor v istem lanskem obdobju. Da imamo določen porast investicij, dokazuje tudi porast števila zaposlenih v gradbeništvu (okoli 11%), povečanje proizvodnje industrije gradbenega materiala (okrog 17%) in proizvodnje strojev (okrog 15%).

Ukrepi, ki jih je nedavno storil zvezni izvršni svet (depoziti, obvezna izdelava projektov, garancije itd.) še niso prišli do izraza, toda odrazili se bodo na določenem zmanjšanju obsega investicij v prihodnjih mesecih.

Sprememba v strukturi investicij kaže, da se v določeni meri že večajo investicije v kmetijstvu, gozdarstvu, v stanovanjsko-komunalni in kulturno-socialni dejavnosti ob hkratnem zmanjšanju v industriji in rudarstvu. Te spremembe v strukturi investicij postanejo še bolj očitne, če primerjamo delež industrije v kateremkoli od prejšnjih let. Tako je na primer leta 1952 znašal delež industrije v investicijah 65,4%, medtem ko znaša v prvih letošnjih osmih mesecih samo 50,1%.

Izvajanje zaključkov

(Nadaljevanje s 1. strani.)

dogovorjene odkupne cene debelih prašičev in drugih važnejših kmetijskih pridelkov, čeprav je to s predpisi prepovedano in kaznivo. Zdaj pa, namesto da bi ljudski odbori po svoji tržni inšpekciji pomagali trgovski zbornici v izvajanju njenih odločb, le-ti to stvar zanemarjajo ali pa tržni inšpekciji celo onemogočajo, da bi vršila svoje dolžnosti (primer v Novem Sadu).

Znano je, da preskrbujemo glavne prehranske proizvode z velikim težavami in napor. Vendar cela vrsta ljudskih odborov ne skrbi za to, da bi se vsi tisti, ki se ukvarjajo z odkupom, kakor na primer »Žito-promet« in drugi, držali dogovorjenih cen. Nekateri ljudski odbori celo odkrito nastopajo proti dogovorjenim cenam in kontrahiranju. Pri tem uporabljajo različne argumente, ki pa na koncu koncev niso nič drugega, kakor podžiganje spekulantskih tendenc pri kmetovalcih. Namesto da bi vplivali na razvijanje zavesti, podpirajo spekulantske težnje za letnim zastužkom, ki ne morejo koristiti pospeševanju kmetijstva in izboljšanju standarda. Nemarnost ljudskih odborov prihaja do izraza tudi pri obvezni oddaji merice s strani mlinov in mlatilnic. Ni lahka niti enostavna naloga ustvariti mrežo učinkovitega prometa na va-

si. Zato smo se namenili, da poleg obstoječe trgovske mreže usmerimo tudi zadrage k intenzivnejši izmenjavi blaga z vasjo, kar predstavlja najvažnejši ukrep v naši gospodarski politiki na vasi. Toda zadrage ne bodo odigrale te vloge na ta način, če bomo pri njih podpirali tendence odstopanja od dogovorjenih cen, temveč na ta način, da jim bomo pomagali da se ob popolni kontroli organizacijsko in gospodarsko okrepijo in da izpolnjujejo vse predpise in ukrepe, kakor vsa ostala podjetja.

Zmanjšanje obsega investicij

V zaključkih posvetovanja je poudarjeno, da je treba poleg zmanjšanja obsega investicij spremeniti tudi njihovo strukturo. Od leta 1953 se struktura investicij stalno izboljšuje, kar pomeni, da se večajo investicije za stanovanjski sklad, prosveto in zdravstvo, pri gospodarskih investicijah pa prihaja do sprememb v korist kmetijstva. Ta proces premikanja strukture investicij je treba nadaljevati še naprej.

Toda, zmanjšanje obsega investicij nas sili k temu, da se moramo mnogo bolj kakor doslej truditi, da bi bilo vsako investicijsko vlaganje čim cenejše in racionalnejše in da doseže čim učinkovitejše rezultate v povečanju proizvodnje in narodnega

dohodka. Mnogi ne pojmujejo, kaj pomeni sprememba strukture investicij. Mislijo, da bomo velika srečstva, ki jih je dozdej trošila bazična industrija, odslej vlagali v industrijo potrošnega blaga in kmetijstva. Tu pa pozabljajo, da je treba obseg investicij zmanjšati in v tem zmanjšanem obsegu spremeniti strukturo. Ker se potemtakem obseg investicij zmanjšuje, je logično, da se ne bomo mogli lotevati velikih objektov in velikih rekonstrukcij, ki so zelo drage in dajejo počasen učinek. Naše gospodarske organizacije morajo pripraviti realne plane in projekte rekonstrukcij v industriji potrošnega blaga, ki jih bodo mogle financirati v prvi vrsti z lastnimi sredstvi in ki bodo dajale v proizvodnji hiter učinek.

Ker se zmanjšuje obseg investicij, bodo morala mnoga podjetja črne metalurgije, industrije strojev in kovinske industrije, kjer koli bo to mogoče, deloma preusmeriti svojo proizvodnjo investicijske opreme na proizvodnjo blaga za široko potrošnjo. Te možnosti niso majhne, zato pa je treba pravočasno ustvariti vse pogoje za izpolnitev te naloge.

Zmanjšanje obsega investicij bo povzročilo zelo težavne probleme v gradbeništvu. Gradbena podjetja se morajo zaradi konkurence, ki se bo pojavila usposobiti za cenene grad-

STROJNA OBDELAVA KOVIN

O. M. je bival v tovarni MAG v Zürichu, kjer je bil zaposlen pri izdelovanju zobatih koles. Podal je naslednja opažanja o procesu proizvodnje: a) pri obdelavi določenega dela izdelka vsak delavec najprej uravna stroj za delo, nakar ga kontrolor pregleda in šele nato začne delo; b) če pri izdelavi serijskih kosov delavec sumi, da kakšen kos ni obdelan, kakor bi bilo treba, ga označi z rdečo kredo, da bi tako opozoril kontrolor.

Tehnološki proces je izdelan do potankosti. Vsak stroj ima svojo mapo, v kateri je točno označen tehnološki proces, da se lahko takoj vidi, koliko časa je potrebno za posamezno akcijo, kdaj mora kakšen del priti v posamezni oddelek in na kakšno obdelavo. Delavci sami vnašajo označitve o končanem delu na kos, ki ga obdelujejo.

Iz teh nekoliko primerov vidimo, kako številne naloge nas čakajo v tekoči gospodarski politiki in v pripravljanju plana za leto 1956, kar izhaja iz zaključkov s posvetovanja pri tovarišu Titu.